

Список бібліографічних посилань

1. Проневич О. С. Проактивна діяльність поліції (міліції) як складова сучасної парадигми охорони правопорядку. *Форум права*. 2011. № 3. С. 639–643. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2011_3_107 (дата звернення: 17.04.2018).

2. Закон України «Про Національну поліцію». Науково-практичний коментар. 8-ме вид., перероб. та допов. станом на 5 верес. 2017 р. / за заг. ред. Чернея В. В., Петкова С. В. Київ : Центр учб. літ., 2017. 680 с.

Одержано 19.04.2018

УДК 343.56

Дарія Олександрівна Васильєва,

*ад'юнкт Харківського національного університету
внутрішніх справ*

СПОСІБ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ У СФЕРІ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

Відповідно до ст. 91 КПК України спосіб вчинення підлягає встановленню при розслідуванні будь-якого злочину, оскільки стосується події злочину і входить до переліку обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні (предмета доказування) [1]. Поняттю способу вчинення злочинів в спеціальній юридичній літературі приділена значна увага авторів кримінологічних праць: Г. Г. Зуйкова [1], В. В. Радаєва [2], М. В. Салтевського [3], М. І. Панова, В. Ю. Шепітька, В. О. Коновалової [4] та інших. Але слід підкреслити, що спосіб вчинення злочинів в сфері грального бізнесу не отримав ще необхідного рівня наукового аналізу.

Метою цієї публікації є визначення видів діяльності та конкретних дій, що характеризують спосіб вчинення злочинів у сфері грального бізнесу у процесі їх приготування, безпосереднього здійснення та приховання.

Спосіб вчинення злочину розкриває риси злочинного діяння в конкретній криміногенній ситуації, аналіз яких є важливою умовою розкриття злочинів в сфері грального бізнесу. Його характеристиками є об'єктивні фактори: умови зовнішнього середовища, в якому скоєно злочин; час вчинення; знаряддя; зв'язок

із предметом посягання, стосунки злочинця з потерпілою особою тощо; та суб'єктивні фактори: мета злочину; наявність у злочинця професійних знань, умінь і навичок; соціальні, психологічні, фізичні особливості та ціннісні орієнтири злочинця.

У ході дослідження слідчої та судової практики в сфері грального бізнесу виявлено види діяльності та конкретні дії, які є характеристиками способу вчинення злочинів:

- спосіб приготування до злочину: підшукування засобів вчинення злочину та приміщення, а також отримання права на нього; найом працівників; обладнання гральних місць; перевірка працездатності гральних приладів; підшукування відповідного місця роботи; встановлення програмного забезпечення; реєстрація суб'єкта господарювання; придбання необхідної для господарської діяльності офісної техніки та меблі; створення комерційного сайту в Інтернет; переобладнання гральних засобів для використання в азартних іграх;

- спосіб безпосереднього вчинення злочину: організація азартних ігор на гральних автоматах (в т.ч. на комп'ютерних симуляторах); надання доступу до гральних інтернет-ресурсів (онлайн-казино); організація ігри в покер (не змагань, а з отриманням доходу від виграшу або від ставок); організація спортивного тоталізатора; рулетка. Спосіб безпосереднього вчинення злочину у сфері грального бізнесу також характеризують такі конкретні дії, як: отримання ставки; надання засобів доступу до гри; надання гральних приладів; видавання виграшу; розпорядження прибутком; забезпечення розміщення гральних приладів (надання приміщення, можливості підключення електроживлення тощо) [5, с. 218–219];

- спосіб маскуванню грального бізнесу: створення та реєстрація суб'єкта господарювання з іншими цілями діяльності; маскуванню грального закладу під інші заклади; організація азартних ігор під виглядом ігор, які Законом не відносяться до азартних; переобладнання засобів азартних ігор.

Важливо підкреслити, по-перше, діяльність з приготування до злочинів в сфері грального бізнесу важливо аналізувати з метою удосконалення виявлення злочинів, які готуються, та осіб, які до цього причетні, та їх подальшої оперативної розробки з метою документування злочину. Слід виявляти передкримінальна обстановка, яка характеризується низкою об'єктивних

і суб'єктивних факторів, які виникають або незадовго до початку здійснення правопорушення, або в цей момент. Обстановка, яка передувала зайняттю гральним бізнесом, являє собою систему просторово-тимчасових, матеріальних, соціально-психологічних і ряду інших факторів навколишнього середовища, характеру взаємин злочинця із засобами вчинення злочину, які впливають на підготовку й вчинення злочину, певним чином детермінуючи його спосіб. Готовлячись до зайняття гральним бізнесом, злочинець часто активно впливає на обстановку, вносячи в неї зміни й тим самим домагаючись сприятливих умов для вчинення злочину.

По-друге, спосіб приховання злочинів у сфері грального бізнесу повинен бути об'єктом аналізу, тому що дії, що його характеризують, можуть свідчити про тіньову сторону грального бізнесу, яка була й залишається в масі латентних злочинних епізодів, що за прикриттям розкритим злочином стають невидимими. Оскільки до самого факту здійснення азартної гри та реалізації інших ознак об'єктивної сторони зайняття гральним бізнесом наявність вказаних дій в поведінці особи є лише готуванням до злочину, їх виявлення повинне стати приводом для звернення уваги на діяльність осіб з боку оперативних підрозділів з метою отримання інформації про причетність цих осіб до організації та проведення азартних ігор в інших місцях, а також виявлення і припинення грального бізнесу після початку його здійснення в певному місці.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 02.04.2018).
2. Зуйков Г. Г. Криминалистическое учение о способе совершения преступления : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.717. М., 1970. 31 с.
3. Радаев В. В. Криминалистическая характеристика преступлений и ее использование в следственной практике : лекция / М-во внутр. дел СССР, Высш. следств. шк. Волгоград, 1987. 21, [2] с.
4. Салтєвський М. В. Криміналістика (у сучасному викладенні) : підручник. Київ : Кондор, 2006. 588 с.
5. Риков Є. Г. Готування до вчинення злочинів та спосіб учинення злочинів у сфері грального бізнесу // Проблеми правової реформи та

розбудови громадянського суспільства в Україні : тези доп. та повід. учасників звіт. наук. конф. ад'юнктів, аспірантів та здобувачів, 27 верес. 2013 р. / ЛьвДУВС. Львів, 2013. С. 215–219.

Одержано 16.04.2018

УДК 351.713

Олександр Сергійович Важинський,

*ад'юнкт Харківського національного університету
внутрішніх справ*

ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ

Пріоритетним напрямом роботи органів Державної фіскальної служби України (ДФСУ) є створення сприятливих умов для платників з подання звітності в електронному вигляді. У 2017 році електронними сервісами ДФСУ скористалося понад 9,3 млн осіб, близько 300 млн. електронних документів надіслано платниками податків до органів ДФСУ, що складає 94 % від загальної кількості документів, які надходять до фіскальної служби [1]. У середньому за добу ДФСУ приймається та обробляється в електронному вигляді більше 1 млн. електронних документів, за 1 секунду обробляється близько 50–100 документів [2].

Впровадження нових механізмів системи подання електронної звітності в Україні наближає її до світових економічних стандартів, оскільки економічно розвинуті країни світу відмовилися від паперової форми подання звітності. Для чіткої та швидкої роботи органів ДФСУ створюється нормативно-правова база, яка повинна регламентувати застосування певних апаратурних та програмних засобів, які забезпечать обробку інформації, що надходить від інших установ та платників податків.

На теперішній час іноді використовуються програми та технічні засоби, які не відповідають вимогам стосовно закритості та таємності режимів документообігу. Операційні системи на яких працює програмне забезпечення не є державною власністю, та й саме програмне забезпечення написане приватними фірмами, які не мають відповідних ліцензій, а також не передають всі права на використання цього програмного забезпечення державним органам. Такий стан справ створює умови для